

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkeket a szerkesztőségnek az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár városi címére) reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:	
Egész évre	8 Kor
Félévre	4
Negyedévre	2
Hirdetések díjszabás szerint.	

A Borromaeus-encyclica.

(6.)

3. *Borromaei Szt. Károly főpásztori működését az encyclica a következő szavakkal magasztalja:*

„Isten különös kegyelméből egészen sajátos erő nyilatkozott meg a Borromaei Szent Károly főpásztori munkájában, mert nemcsak azokat tudta megfélemlíteni, akik minduntalan való ellenkezésre hajlottak, hanem a jó hívek buzgóságát is páratlan sikerrel élesztette és terelgette a tökéletesség irányába, mert emezeknek reménykedését és a jóban való kitartását ugyanazzal a páratlan ékesszólással, saját eszelekedeteivel tudniillik és élete példájával élesztette és fokozta, amellyel az igazága természetüeket visszatartotta a botor kezdésektől és a sajnálatosan fellépő botrányok hiabavaló bánytorgatásától. Az meg épen csodálatos tulajdonsága volt neki, hogy amíg a hivatásos újrászervező elméknek kiváló tulajdonságai másoknál rendszeren csak egyenként vagy párosával

szoktak mutatkozni, ő benne már zsenge ifjúkorától fogva bámulatot keltő mértékben egyesült minden talentum, ami az Istentől ihletett és hivatásos újrászervező elmét és jellemet hajtja és acélozza. Nagy lelki erő, körültekintő okosság, mélységes tudás, tekintélyes föllépés, erős kéz, a bölcs elhatározást nyomban követő gyors cselekvés egyaránt meg volt benne, minéllogva nemcsak a katolikus szent hit igazait védelmezte fényesen az ellentábor megzavaró törekvései ellenében, hanem új életre keltette, felszította, lángra lobbantotta azok hitét és a jóra való készségét is, akiknek vagy kihalt már a hitük, vagy kihalóban volt s alig pislogott már a lángja. Bölcs intézkedésekkel, okos rendelkezéseivel újra helyreállította a keresztény hitélet és erkölcsi rend régi, üdvöns fegyelmét s ezáltal úgy a papság, mint a hívő nép erkölcsi megújítását biztosította. Mindenben betöltötte az Isten jó és hív szolgájának tisztét; mintaképe volt a nagy papnak, aki az ő élete napjaiban kedves volt az Úr színe előtt és igaznak

találtatott; teljesen méltó volt arra, hogy a papi emberek is, a hívő keresztények is egyaránt példát vegyenek róla. mert teljesen és tökéletesen rászolgált arra a mértékre, amellyel szent Péter apostol szabja meg a jó pásztor nagyságát, mondván, hogy az példája a nyájnak szivből.¹ Alig volt még húsz esztendő, máris előkelő állásban, nagyfontosságú egyházi hivatalban látjuk, de már akkor is leginkább azzal tűnt föl, hogy fényes rangja dacára is szerette az elvonultságot, a magányt, mert a menyeyei igazságok fölött való mélyenjáró szemlélődése és elmélkedése során állandó gyakorlás által olyan tökéletes életre jutott el, hogy nemcsak a világ s az emberek, de talán maguk a szent angyalok is megcsodálhatták volna.

Dicső elődünk, V. Pál pápa szentté avató levele szerint az Isten már ekkortájt is megmutatta, hogy a Borromaei Károly lelkebe minő nagy értékeket halmozott fel; mert már ebben az ő életkorában feltűnt igaz élete s az a lángoló

¹ I. Péter 5, 3.

TÁRCA.

A kerelőszentpáli rom. kath. plébánia történeti vázlata.

— Adatok egyházmegyénk történetéhez. —

V. *Küküllő vármegye történetéről* is megemlékezik plébaniatörténetem. Megemlékezés méltó, hogy Kerelőszentpál mindig Küküllő vármegyéhez tartozott, legújában Kis-Küküllő vármegyéhez, dacára, hogy a jelenlegi vasúti összeköttetés folytán inkább Marosvásárhely felé penderülünk.

VI. *A küküllői főesperesség történetéből* is a pápai tizedjegyzék nyomán a legrövidebben feljegyzek itt is annyit, hogy már 1332-ben ienállott circa 44 plébániával — tehát elég nagy és tekintélyes volt!

VII. *A reformáció koráról* már előbb szólottam.

VIII. *Gróf Károlyi Kláráról*, mint a kerelőszentpáli plébánia második alapítójáról szintén megemlékeztem. Még csak annyit jegy-

zek meg, hogy alkotásairól sajátkezű levelei maradtak fenn s őriztetnek úgy plébániai levéltárunkban, mint a püspöki Archivumban. Nagy erűj és lelkű asszony volt.

IX. *A plébánia további története* címe alatt jelzem a kegyuraság keletkezését, fejlődését a Decretum Can. Visit. okmányok alapján, nemkülönbén a lelkeszi javadalom fejlesztését a Haller grófok által.

X. Halaképen e cím alatt leírtam röviden a *Haller grófok rövid történetét*, mely szerint ők a bajorországi Nürnbergből származtak be Magyarországra a XVI. század kezdetén s vívességükért kaptak több uradalmat, köztük a kerelőszentpáli tekintélyes nagyságú termékeny uradalmat is. Magyarországi águk felosztott: 1. a szebeni ágra, mely kihalt; 2. a kapjóni vagy fehéregyházi ágra, mely ma is fenáll Gróf Haller János udvarhelyi és marosvásárhelyi főispán családjában; 3. a küküllővári ág, mely fenáll Gróf Haller Jenő családjában; 4. a kerelőszentpáli ág, mely kihalt, de átszarmazott a marosugrai ágra; 5. a marosugrai ág, mely örökölte és bírja jelenleg is a kerelőszentpáli ág uradalmát is, ki jelenleg Gróf Haller György ő Máltósága, ki nemeslelkű kegyuram minden

tekintetben s az Isten azert sokáig is ertesse. Állandó jó kegyében és becsülésében tart, s mindenről bőkezűleg gondoskodik, a mit a régi írásk előírnak a kerelőszentpáli egyház kegyurának.

XI. *A plébánia újabb története* címe alatt az 1823—1836. közötti évek történetéről, az akkori püspökök bérmakörútjáról, Decretum Can. Visit. okmányaik tartalmáról szölok.

XII. *Kegyuraság* cím alatt kifejttem, hogy a kerelőszentpáli plébánia kegyurái a Haller grófok, kik elég bőkezűleg teljesítették mindig a kegyüri kötelezettségeket s teljesítik ma is.

XIII. *A templom és kápolna története*. Van egy szép anyatemplomunk a faluban, melynek építéséről, építési idejéről semmi okmányunk, sem szóbeli hagyományunk. Írásaink csak azt jegyezték fel, hogy a tornyot, a szentélyt, a chorust, sekrestyét Gróf Hallerne szül. Gróf Károlyi Klára építette hozzá, az oltárokat három orgonát és harangokat fia, IV. Gróf Haller Gábor csináltatta. Nyugodjanak békében. A kastélyban van egy házi kápolna; a temetőben egy kriptakápolna, a grófok temetkezési helye, melyet szintén Gróf Károlyi Klára építtetett 1745. körül annak kegyeletes emlékére, hogy férjével

buzgalma, hogy Isten dicsőségét s a kath. szent hit fényét emelje, hogy az Egyház tekintélyét és üdvös munkáját az egész vonalon visszaállítsa, amely óriási munkának előkészítése épen akkoriban foglalkoztatta a tridenti szent zsinat atyjait. Az utókor által méltán magasztalt tridenti szent zsinat hitbeli határozatainak talán soha sem volt buzgóbb védelmezője, feyelmi rendelkezéseinek következetesebb végrehajtója, mint épen maga Borromei Szent Károly, akinek sok átvirrasztott éjszakája, tömérdek aggályoskodása és munkája volt abban, hogy a nagy kezdés (a zsinat t. i.) jó sikerrel végződhetett.

Mindez azonban csak előkészület, jóformán csak életgyakorlat volt, hogy a lélek vallásos íblettel, az elme pedig tudománnyal megtelvé, a test is munkához szokván, a magáról szerényen vélekedő ifjú Isten és az Ő földi helytartója kezében mint a finom agyag alkalmas anyagul szolgáljon arra, amit ki akar belőle formálni. Az élet nagy feladataira való eme lassú, de annál gondosabb felkészülésnek módszerét azonban egyaránt lekicsinyelték úgy az akkori, mint a mai kor hívalgó okosai, mert addig már nem ér el az ítélőképességük, hogy belássák, miszerint az Istentől eredő tökéletes dolog mindig az önmagával küzködő lélek rejtelmes homályából indul ki, mert a lelki szemlélet, amelyet a buzgó imádság éltet, ép úgy magában hordja az eljövendő nagy cselekedetek csiráját, mint a buzaszem a jövő nyári aratás reményét.

Az a gazdag termés pedig és bőséges aratás, aminek az imént elmondottak szerint való lelkiismeretes felkészülés után el kellett következnie, tényleg el is következett, amikor Róma városának elhagyásával eltávozott a jó munkás arra a szántóföldre (t. i. Milánó városába), amelyet reá bízta; holott is napról-napra fokozódó buzgósággal dolgozván, ezt a helyet, amely abban az elszilajult korban rútot elvadult, ugarrá lett, amelyet fölvert mindenféle dudva; tüske és bojtortján: rövid idő alatt a legpeldásabb egyházi fegyelem ragyogó tisztaságú termőföldjévé alakította át.¹

Ezt a nagy sikert pedig azáltal érte el, hogy a megújulásra való törekvésben minden téren szemé előtt tartotta a már említett tridenti szent zsinat szeméértékét.

4. Igaz és hamis újítás.

Lapunk f. é. 5. számában eléggé részletesen ismertettük az encyclica alapelveit és eszmemenetét. Épen ezért elegendőnek tartjuk még néhány főbb pontra a körlevélnek szavait szóról-szóra idézni.

I. A hitünk ellen való küzdelemről s hitünk megérzéséről ezeket írja:

„A mai kor küzdelmes napjait ama régiebbhez képest még az is nehezíti, hogy amíg akkoriban az Isten kinyilatkoztatásából eredő keresztény szent hitnek egyes

¹ Ex bulla „Unigenitus.“

részeit mégis csak megtartották s igyekeztek aszerint is élni: ezek a mostaniak nem nyugodnának eladdig, amíg az egész keresztény vallást gyökerestől ki nem irtották. Ha aztán a keresztény vallást kiirtották, biztos sikerrel felforgathatják azt a társadalmat is, amely ennek a keresztény hitnek az alapján épült s csak azon tudott megállni.

Szomorú látvány ez nagyon s a jövőt tekintve vészjósló, nem az Egyház jövőjét illetőleg ugyan, hiszen isteni szó és ígérlet biztosítja az Egyház fenmaradását, de vészjósló amiatt a sok baj miatt, ami majd a családokat, a nemzeteket érni fogja, ha a hitelenségnek ez a lélekölő lehellete végignyargal majd rajtuk.

Ebben a gonosz és botor szellemi forrongásban, amelyet sajnos, olyan előkelő és hatalmas tényezők is támogatnak és biztatnak, akiknek az volna inkább a hivatásuk és érdekük, hogy Velünk tartván, Velünk együtt küzdjenek a közös veszedelem ellen; és a melyben az Egyháznak sok megtévedt tagja is az árral úszik, vagy mert elszédült az új tanítás csillogásától, vagy mert elég botorul azt véli, hogy lehet és van mód arra, hogy az Egyháza korszellemével egyetértésre jutva, azzal egy csapáson járjon: mi. Tisztelendő Testvérek, kénytelenek leszünk azokat a szellemi fegyvereket elővenni és azokkal vívni meg a harcot, amelyekkel vívott és győzött Borromei Szent Károly is.

Mivel pedig elsősorban a mi erős várankat, a szent hitet ostromolják, hogy vagy egészen felforgathassák, vagy alátomosan aláaknázhassák holmi újfajta tanítás becsempészése révén, vagy legalább ott, ahol épen lehet, rést üthessenek rajta: első dolgunk legyen a szent hit kitartó védelmezése, Szent Károly ezen regulája szerint: első és legfőbb gondja legyen minden pásztornak, hogy fentartsa azt a szent hitet, amelyet a római Anyaszentegyház tart és vall, mert enélkül a hit nélkül lehetetlen tetszeni az Isten színe előtt. Nincsen pedig akkora fáradtság és törődés, amekkorát a jóra való pástortól elvárni ne lehetne, ha az egy igaz hit fentartásáról van szó.

A nagy szent ezen tanítása nyomán annak a vészthozó lelki kovásznak, amely a hívek egészét is halálos erjedésbe hozhatná és amely alatt mindazt a sok zavaros tanítást értjük, ami az u. n. modernizmus neve alatt járja mostanság: mi az egészséges keresztény hit éltető erejét fogjuk ellene állítani, azt tartván Szent Károly szavaival, hogy az igaz hit fanitása által irtani a téves tanítást minden püspöknek legfőbb kötelessége.

(Folyt. köv.)

Tözsér László.

együtt csodálatosan megszabadult a mehesi tőből, a hol halálveszélyben forgott.

XIV. *Alapítványok.* Itt gazdag misealapítványok vannak főképe a különféle grófi családok részéről.

XV. *Egyházvagyon.* Itt az egyházaknak annyi pénzvagyona van, hogy a kerelőszentpáli plébános télen mind csak számadással, nyáron, tavasszal és ősszel csak kamatszédessé foglalkozzék. A három templomnak circa 20 alapja van.

XVI. *Iskolák.* Kerelőszentpálon róm. kath. jellegű iskolánk van két tanerővel, az 1907. évi XXVII. új törvény szerint újolat felszerelve mindennel, jelenleg rendszeres oktatással. Buzásbesenyőben is róm. kath. jellegű iskolánk van egy tanerővel, de a szegénységük folytán vékony és hiányos felszereléssel, de azért rendszeres és eredményes tanítással. Marosugrán állami elemi népiskola van csak.

XVII. *Filiák.* Kerelőszentpálnak összesen 10 filiája van. Ezek között legnagyobbak Buzásbesenyő, hol circa 400 kath. van, minden 3-ik vasárnapon misével; és Marosugra, 300 kath. lélekkel, hol szintén minden 3-ik vasárnapon szentmise tartatik. Ha figyelembe vesszük, hogy a kerelőszentpáli papnak minden 2-ik és 3-ik vasárnapon két helyen kell miséznie és prédikálnia, akkor elgondolható, hogy gondtalan és fáradságos vasárnapjai vannak s főleg télen fagyos idején többi filiákban kevés, vagy épen semmi pastoralia nem fordul elő.

XVIII. *Hitbuzgalmi élet.* No már erről kevés jót írhatok. Két év alatt nem tudtam okát adni annak, hogy a papnak minden buzgólkodása dacára az itteri hívek oly közönyösök, kül-

sőségesek, inkább reformatus hangulatnak. Dr. Kászonyi plébános elődöm is, én magam is a Majláth püspök-féle újabb buzgólkodási rendszerrel kezeltük a lelkipásztorkodást közöttük, és mégis a lelki eredmény helyett inkább reakció és az előbbi évszázados stagnatio. Talán az utódoknak inkább sikerülni fog a mi tördelésünk és önfeláldozásunk után. Adja Isten!

XIX. *A plébánia.* A papik régi, de használható még; két szobája nedves és egészségtelen. Gazdasági épületei alkalmasak. Levéltárát nekem szerint rendeztem így: I. Házassági. II. Templomi, alapítványi régi ügyiratok. III. Papi. IV. Iskolai s tanítói. V. Felmentvények. VI. Leltárak. VII. Folyó ügyek. VIII. Független ügyek. IX. Adóügyek. X. Vallásközi és polgári. XI. Különfelek. XII. Számadások. — Papi jövedelem az 1896. congruavis szerint: évi 860 frt 98 kr. Elég kevés a három templomi szolgálathoz képest!

XX. *Plébánosok s jelenlegi történet.* Itt csak annyit jegyzek meg, hogy összesen nyolc szerzetes (Ord. S. Franc.) és 23 világi lelkész volt a kerelőszentpáli plébániának. Adjon az Isten ide még sok buzgó papot, hogy ezt a népet Isten buzgó, lelkileg kath. érzesű és felfogású népévé nevelhessék, mert most még inkább reformatus izu és jobbagylekületű népségek, kik templomi, iskolai és társadalmi rendre csak papi önfeláldozással szoktathatók. Az Isten adjon nekik is tanulekonyabb és őszintébb lelkületet — saját lelki előhaladásukra.

Ezt kívánom örök emlékek a kerelőszentpáliaknak, midőn súlyos betegségem folytán nyugdíjba szándékozom körükből távozni.

A NAGYVILÁGBÓL.

Felekezetnélküli keresztelő.

A francia szabadgondolkodók minden alkalmat megragadnak, hogy az összes vallásfelekezetektől való távolállásukat dokumentálják. Pár héttel ezelőtt a Páris mellett levő Jory városka szocialista polgármestere Jules Coutant négy felekezet nélkül való csecsemőt „keresztelt meg” eddig még nem ismert ceremóniák közepette. A három-négy hónapos csecsemőket edes anyjuk vitte a „keresztelőre”. Előkelő szocialista polgárok között feltűnően sok volt a gyűgyögő gyermek, mert a szertartáshoz tartozik, hogy a „megkeresztelendők” valamennyi gyermekrokonát meghívják az aktusra, akik mindnyájan piros sapkában tartoznak megjelenésü és a sapkát egész nap nem tehetik le fejükről.

Amikor már az összes meghívott vendégek együtt voltak, Coutant Jules az anyakönyvvezetői emelvényre lépett, beírta a „megkeresztelendő” gyermek neveit az anyakönyvbe, majd felszólította a protektorokat (ker. szülő), hogy tegyék le fogadalmukat. A négy protektor erre a következő fogadalmat tette le:

— Az emberi szolidaritás (?) nevében kötelezem magam arra, hogy (és itt a csecsemő nevét mondja) védelem nevelteséről az esetben, ha szülői elhalnak, én fogok gondoskodni. Kötelességemnek fogom tartani szigorúan ügyelni arra, hogy védelem az ész követelményeinek megfelelően, minden vallási előítéletlő ment neveltetésben részesüljön s hogy a munka és a köztársaság iránt való szeretetben nőjön nagyra.

A fogadalom elmondása után a felnőttek édeségeket oszтанak szét a jelenvolt pirossapkás gyermekek közt. . . . Ezzel vége.

Istenem, de sok szép minden van a francia földön. A legújabb, a legzsengőbb: a felekezetnélküli „keresztelés”, mely az Egyház „üres bókusz-pókusza” helyett valami felséges, elbűvölően „isteni” ceremóniát hozott meg a francia földön Jules Coutant jóvoltából. Minden felségsége mellett is végtelenül egyszerű. . . .

Egy szerencsétlen csecsemő — emberi szolidaritás —, piros sapka kell hozzá csak, meg egy mindenható anyakönyvvezető. Nincs okuk elhinni magukat az irogyeknek, mert annak a bizonyos „emberi szolidaritásomra fogadom”-nak értékét, őszinteséget, a vallástalan lelek igazmondóságát még csak a jövő fogja megmutatni. Inkább megcáfolni. Az újszülöttek sorsát nem irigyelheti az utolsó szellér gyermeke sem, ami a „fogadás” nyomán kelt támogatást illeti.

Mi csak azokat a megcsufolt ártatlan bábákat sajnáljuk, akiket vörös sapkásan felvonnaltatnak a „keresztelőre”. Vörös sapka . . . és „kötelesek egész nap hordani”. Szegény kis ártatlanok. Miért nevesse őket az egész város. Nem igazság. A vörös sapka Jules Coutant polg. mester urat illette volna meg, jelenlévő „szabadgondolkodó” társaival együtt. Legnagyobb szépséghibája a szertartásnak a vörös csörgős sapka. Coutant szocialista főpapon hatalmának hű kifejezője volna a náluk divatos szoknyanadrág. Azért gondoljuk, mert Dummer Augustshoz pompásan talál: a csörgős sapka meg a bugyogó.

Amerika tanít . . .

Régi, szomorú valóság, hogy nagy emberünk valódi értékét mindig a külföld ismeri fel és becsüli meg legjobban. Magyarországnak nincs két Apponyi Albertje. Csak egy van, de az az egy is szemefénye, büszkesége. Mégse ismeri, mégse becsüli meg. Ez a tanúsága Apponyi gróf kéthónapos amerikai útjának.

Amíg ez a szellemóriást szabad Amerika ujjongva fogadja, ámulással csügg a szaván, virágot hint útjaira, mi rá se gondolunk. Egészen elfelejtjük, mintha Apponyi nem is a magyar név dicsőségét hirdetné ott túl a tengeren. Az amerikai sajtó úgy ünnepelte ezt a csodálatos embert, mint két ország koronás királyát, a „magyar” sajtó pedig gyalázatos hallgatásba ful. Itt-ott egy szűkszavú jelentés. Hogyan? Hát a vitriol-dramák, mondva csinált szenzációk hasábos pertraktálása mellett a nemzet nagy munkásának csak öt-hat apró betű sorhoz van joga? Bárhogy is tagadják, a „magyar” sajtó tendenciája nyilvánvaló. Dehát ezt is köszönjük meg Herceg Ferenc „zsidógyerekeinek”, akik ha itthon sárral dobálják is Apponyit, távollétében legalább agyonhallgatják.

Tessék csak elolvasni azt az amerikai magyar lapot, mely Apponyi Albertől megemlékezik. Amerika tanít. Felismerte, megcsodálta Apponyiban a teljes embert: a tudóst, a hívót, a jó hazafit, aki kineses lelkenek gazdag tudását hintegeivel a művelt Amerika földjén clevelandi körútján felkereste idegenbe szakadt honfitársait és részt vett velük az ünnepélyes szent-misen.

„Amint ott láttuk — írja az amerikai lap — e lángelmét térdepelve az Úr színe előtt, különös érzés fogott el. Most láttuk az Isten hatalmas voltát. Az ateisták minden érvelése megszűnik. Ha egy ilyen ember leborul előtte, hát lehetnek még a világon ketekedők? Mire után Apponyi kilépett a templomból. Viharos eljénzés harsogott a csipős, hideg levegőben. Az áhítat hatása alatt Apponyi e rövid beszédet intézte a tömeghez:

Isten házából lépek ki, ahol együtt imádkoztunk mi magyar testvérek. Isten színe előtt találkoztam azokkal, akiket elutasasom óta elszakadtam: családomban. Az ima helye a templom. Elenyészik a távolság, ha imádkozunk. Közelebb jutunk az Istenhez, szeretteinkhez, akik tőlünk távol élnek. Közelebb jutunk hazánkhoz, melytől ily messze vetett a sors.

Magyar testvéreim! ha a templomban Istenhez fordultok és az ima szárnyain átrepültök a magyar hazába, imádkozzatok, hogy olyan jólétnek örvendjen, hogy egy magyarnak se kelljen többé hazáját elhagynia. . . . Sokan könnyeztek. Vajha eljönne az idő”.

Hazája, családja boldogságáért fáradzó, küzdő, imádkozó Apponyin tovább is nevezhetnek a modern „nagyságok”. Bámészkozhatnak blazirt szemekkel hitének mélysége s a számtalan támadás dacára is sziklaerős állhatatossága előtt. Idegen lelkű skriblerék, stréber politikusok ordíthatnak Apponyi felé: a tudós Apponyi, a lelkes magyar Apponyi nem fog elbujni, ha imádkozni, ha áldozni akar.

A felekezetnélküli Egyesült Államok impozáns hódolata elevenbeható lecke azon „magyarok” számára, kik Apponyi jellemét azért akarják lebecsülni, mert az eleven hit nevelte nagyra s kovácsolta a szó nobilis értelmében vett férfiúi egyéniséggé.

Amerika tanít. Becsüljük meg nagy emberünket.

Őrszem.

PAPI GYÜLÉS.

A marosi esperes kerületi papság február hó 22-én tartotta meg a rendkívüli koronagyűlést Nyáradremetén.

Veni Sancte és szent mise után Karácson apát, főesperes tartalmas beszéddel nyitotta meg a koronagyűlést, élénk vonásokban mutatott rá a mai veszedelmes áramlatra. Kitartó, öntudatos, lelkiismeretes munkálkodásra hívta fel a paptestvérek figyelmét. A papság élénken megéljenzte a lelkes beszéd után fiatalos lelkű ősz vezérért.

A püspöki leirat és a különböző helyekről jött átiratok felolvasása után a gyűlés tárgyalás alá vette: a papi nyugdíj szabályzatot.

A 6. szakasz második bekezdésénél Gegő plébános indítványozza, hogy mondja ki a koronagyűlés, hogy a 15—20 évig önálló lelkesi minőségben a zárdán kívül működő szerzetesek után, kik a beneficiumuk után az évi nyugdíjukat fizették, visszavonulásuk után az illetékes zárdá a nyugdíjalapból kapja a nyugdíj összeget. A gyűlés hozzájárult.

Tehát a 6. szakasz harmadik bekezdésénél az előbbi alapján betendő „kivéve a 15—20 évig a zárdán kívül önállóan működő szerzetes lelkeszt.”

A 7. szakasznál a gyűlés kimondja, hogy a püspöki javadalom a jövedelem arányának megfelelően évi díjösszeggel járuljon a nyugdíjalaphoz.

Gegő plébános indítványára a gyűlés óhaját fejezi ki, hogy a Fogarasy-alap is járuljon hozzá évenként bizonyos összeggel, mert a Fogarasy-alap egy bizonyos része megengedi ezt.

A gyűlés tekintettel az ezután évenként fizetendő nagy díjösszegre, a sok mindenféle egyéb fizetni valóra, a nagy drágaságra és a nagyon is szerény papi fizetésre, a segélyalapba való tovább adóztatás megszüntetését kéri.

Pap Tamás indítványára a gyűlés kimondja, hogy nagyon kívánatosnak tartja, hogy a hosszas betegség után vagyon nélkül elhalt paptestvéreknek temetési költség címén három havi nyugdíjösszeg azon eselben is adassék ki, ha az illető nem volt nyugdíjazva.

A gyűlés kimondja, hogy minden iskolához az új kátét be kell vinni, az imát aszerint kell betanítani és végezni, a 10 és 5 parancsolatot is.

A papság nagy gondot fordít arra, hogy a gyermekek a buzgó és ájtatos minisztrálás végzésére be legyenek gyakorolva.

Minden templomba úgy a gyóntató lelkiatýára mint a gyónók részére egészen kényelmes gyónószékekről gondoskodik, a régi kényelmetleneket használaton kívül a templomból kihelyezi. A templom díszítésre nagyon vigyáz, izléstelen templomi festést, a széperzéknek meg nem felelő képeket és szobrokat a templomokból kitéti.

Fokozott figyelemmel lesz, hogy tisztán katolikus temetők legyenek, azok kerítéssel és úttal el legyenek látva és a keresztényi kegyeletnek megfelelően tisztán gondozva legyenek.

Habár látja a papság a sok nehézséget, mégis minden tőle telhetőt megtesz arra nézve, hogy mindkét nemű gyermekek hét éves korukban a szentségekhez járuljanak.

Végül a gyűlés kimondta, hogy a kegyelmes püspökatýát kéri: járjon közbe, hogy minden hitoktató, ha az plébános is, megkapja a kedvezményes vasúti jegyet.

Vigiláns.

MÁRCIUS 15-IKI ÜNNEPÉLY.

A nemzet korszakalkotó nagy eseményeit mindenkor meg kell ünnepelem legelső sorban az ifjúságnak, hogy szívét a honfíni lelkesedés szent tűzével a nagyok dicsőségeihez állandó tisztelőre és hű követésére gerjessze. A fontos pedagógiai szempontok azonban méltán megkövetelhetik, hogy ez az ünnepelés hozzá illő keretek közt történjen, azután meg ne legyen merő sablon, mert így értékeben veszt és jöhatása problematikus. Főleg ezen két hibától kell feltennünk iskolai ünnepélyeinket.

Epen ezért kötelességünk kissé részletesebben megemlékezni gyulafehérvári intézetünk ünnepegeről, mely úgy tartalmával, mint kereteivel messze kiválik a szokott ifjúsági szabadság-ünnepek sorából. A tanulóifjúság résztvevett az ősi székesegyházban a szentmisén, amelyet Zomorai Dániel prélátus-kanonok mondott. Az ünnepegen, mely a feldíszített tornacsarnokban folyt le szép és előkelő közönség jelent meg: ami szintén fokozza annak nevelő hatását.

Az intézetet megjelenésükkel kitüntették: Püspök urunk, herceg Hohenlohe Klodvigné, Hohenlohe Károly Egon herceg, gróf Almásy Györgyné és leánya Georgina grófnő vélegényével gróf Majláth Györggyel, Karácson Marton apát-főesperes és sokan mások a vidékről.

A műsort a nemzeti Himnusz vezette be, amelyet először eredeti dallamával hatásosan adott elő a vegyeskar, azután pedig kéthangú Ciano-a-lakban énekeltek. Ez a himnusz műfajához nagyon találó forma, amelyben egyik hang természetes kísérője a másiknak, az ünnepegen énekszervezőjének. A művészként Mócik Feliciának sikerült szerzeménye s amiről névze még emlékezetesebb: itt nálunk adták elő először. A dallamban és szerkezetben a himnusz imádság jellege kifejezőbben érvényesül: a felfohászkodás után a nemzet nagy küzdelmeinek hullámaiból mintegy előtör a könyörgés, mely a bűnhődésben való megnyugvás szelid akkordjaival végződik.

Tüntető tetszes fogadta a nemzeti imának ezen új alakjában való első fellépését. Utána ügyes szavazati temperamentummal adta elő Adorján K. papnövendékek Kozma Andor: „A szabadság napja” c. versét. Kár, hogy újabb hazafias költeményeinkben olyan sok a szép szó, csinos fordulat, költőikép, de olyan kevés a nagy gondolat, a mely érzés. Méltó várakozásunkra ismét fellépett a vegyeskar és tisztán, finoman esengő dallammal mesélt a „Hársfa”-ról, talán úgy, amint azt a műdal alkotója, maga Schubert inspirációjában elképzelte. De milyen mozdulatos, fűrgő volt aztán a Humperdinck: Kis Mánó-ja a „Jancsi és Juliska” operából: a kicsi törpe mintha csak ott izgett-mozgott volna a solo-vegyeskar ugri-bugri gördülő akkordjain; valószággal a természet interpretálása volt ez az előadó művészet teljes készségével.

Az ünnepegen a nagy idők tüneményes alkotásait éltető eszmék méltó kifejezésre találak abban a mélyhatású ünnepi beszédben, amelyet Zlámál Ágost, főgimn. tanár tartott. A lelkesedés elragadó erejével és a meggyőződés igaz bevétel szövege a nemzet szabadságának áldásairól, de egyuttal az ifjúságnak való okulásul megrázó szavakkal feltárta különösen a sajtószabadsággal való visszaélésnek nemzetet és hazát pusztító rombolásait.

A zajos tetszést aratott beszéd után Zrinyi Ilona Honvágya Zichy Géza gr. „Nomo” operájából a március 25-én rendezendő hang-

versenyre maradván, egy kis füeska elszavalta Pósa L. „A hazá”-ról szóló versét. Majd Püspök Urunk szövege az ünneplőkhoz, s meghívta, hogy az oltáregyesület és főgimn. ifj. segítőegyesület javára a március 25-i ünnepegen a vidékről is mennél többen jelenjenek meg, azután köszönetet mondott P. Feliciának, hogy a művészi énekkel fokozta az ünnepegen erkölcsi hatását, majd rámutatott az igazisza b a d s á g r a, melyet a másnap kezdődő szentgyakorlatok komoly vezetésével igyekeztek megszerezni az ifjúság, hogy lerázva a bűnek bilincseit, mint igazi keresztény honpolgárok munkás becsülettel szolgálhassák az édes hazát, végül kifejezve, hogy tanulásuk okából szükségessé találja ezt az ünneplést, apostrofálta előkelő vendégeit s főképp családjának újjegyeseit: merítsenek belőle a haza üdvéért való tevékeny lelkesedést.

A tanulságos és élvezetes műsort P. Mócik Feliciántól harmonizált magyar dalok zárta be a vegyeskar kitűnő előadásában. Meglepett a közismert nótáknak az a megkapó interpretálása, mely az egyszerű eseményt, a természetet helyzetet, az állapotot a hangoknak és akkordoknak beszédjével hiven le tudja festeni: mintha csak a népdalnak szép ruháját, habfinom redőkbé tagolná és drága csipket szegnének rá.

A sikerrel, melyet a rendelkezésére álló rövid előkészítés után elért, P. Mócik Felicián ismételtén beigazolta, hogy mit képes tenni még kevesebb kiképzett anyaggal is az énektanításnak helyes vezetése és pedagógiájának művészet. Ez a szabadság-ünnepegen tehát úgy az intézet illusztris közönségének, mint főképp a tanulóifjúságnak nemcsak kedves, hanem tanulságos emléke lesz.

(tt.)

HIREK.

Márciusi ünnep.

Az a hangulat, mint füeska koromban, ha hosszú sirás után elcsitult a szívem az édesanya mellén. Könyvetörött szemek fénye, hite az úton mindenütt a megújuló idusnak ihletése nyomán. Sohasem pusztul el ez a dátum, mint a történelem anyai fontos eseménye, mert az ember lelkevel rokon, a lélek örök vágyainak, az áldott eszméknek, melyek legelőször a Jézus ajakáról nyilatkoztak meg, egy magyar kristálya.

Ez az érzés verte fel akkor Pest népet egyakarattal táborra, inspirálta Petőfit, Vasváriékát, mert az igazi szabadság, a lélek szabadságának öntudata felcsappott, az elnyomott emberi érzések, a lélek gondolatai megmozdultak és megtették az első önálló lépést az ember méltósága felé. A tisztacélú nemzeti akarat egy nagy mozdulása ütötte le a Tánácsis börtönlakatját. Mint minden nemzetet emelő alkotásnál, itt is a legelső a lélek energiáinak megnövelése volt, egy csodás eszmevilág a mindenki agyában, egy apró részletekig megerzett óda, minek minden sora a szívekben lüktetett már. Ez az új világnézet táplálta a harcokat, ilyenek ruházkodtak a honvédek, elfagyott arcú fiúk, idegenből hozott légiók, az alkotásos erejét ez hozta meg.

Elkeseredett volt a hangulat, mint a tűz és mégis valami megbékélés terült el a hosszú tábor fölött, a kölcsönös megértésnek és egymást megbecsülő szeretetnek áldott békéje. Ide is mondhatom, az első keresztények egymáshoz

simulását látom benne, hiszen ilyen lelki emóciók és megtisztulások után keletkezett, — bár más eszmék és más keretek között, — az Egyház, annak a mindenki által kiszajátított triász-nak: „Egyenlőség, testvériség, szeretet,” — legedesebb anyja.

Jó felidézni olykor-olykor ezt a gondolatot, mert minden méltósága mellett is az a sors érte el március 15-ét, a Petőfi-költészetét, mint az Úr köntösét, ellentétes kezek huzzák-tepik maguk felé és a védelme mögött egy más idust építenek, vakolnak, írják az új forradalmi kátét és hogy túltegyenek a rég elporlott Machiavellin, a mindenki boldogítását, az egyen új értekeit formálják bemondott cél szerint, míg odajut a végeredmény, hogy király helyett páholy, párt veszi kezébe a hatalmat és megkezdődik minden téren — ki nem velem, enellenem! — kiáltással a boszú. Országok példája van előttem.

Ilyen idust ne adjon Isten soha a magyar nemzetnek.

— Rő.

— **Személyi hír.** Főpásztorunk hétfőn Kolozsvárra utazott az igazgatótanács ülésére és kedden este tért vissza székelyre. — Herceg Hohenlohe Clodvigné a szebeni nehéz napokat kipihenendő, városunkba érkezett.

Herceg Hohenlohe Károly és Karácsony Marton főesperesek pár napig a püspöki aula vendégei voltak.

— **Papszentelés.** Főpásztorunk két sz. ferendi szerzetes növendéket szentel pappá és pedig Fr. Fülöp Sándort áldozópapá és fr. Kis Bélat diakonussá. Ugyanez alkalommal a theologusoknak is feladja a tonsurát és kisebb rendeket a következő sorrendben: márc. 15-én az I. évesek tonsurát, a II., III. évesek kisebb rendeket kapnak. 16-an van az ordo és jurisdictio vizsga; 17-én subdiaconatus, 18-an diaconatus és 19-én presbyteratus feladás lesz a püspöki kápolnában 7-kor kezdődőleg.

— **Ifjúsági lelkigyakorlatok.** Ma kezdődtek meg az összes gimnáziumainkban a nagyböjti lelkigyakorlatok. Gyulafehérvárt P. Halmay Antal, Brassóban gróf Mikes János a gimnáziumban és Weimann Sándor a reáliskolában, Kézdivásárhelyt dr. Balogh József, Marosvásárhelyt dr. Péter Antal, Kolozsvárt dr. Komáromy Dezső és dr. Kuntz Ferenc, Csíksomlyón a gimnáziumban dr. Fejér Gerő és Márkus Endre s a kepezdeszkeknek dr. Rész János tartják a lelkigyakorlatot. Kérünk értesítést azokról a helyekről, hol exercíciumokat tartanak.

— **Böjti hangverseny.** P. Mócik Felicián művész gárdája (a papnövendékek és a gimn. ifjúság) március 25-én nagyszabású hangversenyt rendez részben az oltáregylet, részben a gimn. segélyalap javára. Kezdődik pedig d. u. 5-kor a Vigadóban. Olvasóink figyelmét felhívjuk már most ez élvezetes estélyre, meghívjuk a közeli vidéket is, ha másképp nem lehet — az idő rövidsége miatt — most e lapban. Számozott helyek lesznek.

— **A legújabb püspöki körlevél.** Kegyelmes Főpásztorunk ismét körlevelet bocsátott közre, melyben lelkeskedő papjait sok szükséges tudnivalókkal ismerteti meg és üdvös tanácsal látja el. A körlevél elsőhelyen közli Szent-séges Atyánk X. Pius leveleit, melyet az esztergomi érseknek és Magyarország összes püspökeinek küldött. Majd a szt. Congregatiohoz a szerzetesrendek antimodernista esküjére vonatkozó beküldött vitás kérdésekre adja meg a feleletet. Hozza aztán az alapítványok létesítésére vonatkozó elvi jelentőségű kir. kuriai ité-

ítéletet, értesíti azután a papságot, különösen a hitközönkökat az 1910. nov. 12-én tartott püspöki konferencia határozatairól. Majd felhívja a jószívű adakozók figyelmét a József kir. Herceg Szanatorium segítésére. Azután a közigazgatási bíróság elvi jelentőségű ítéletét közli a róm. kath. iskola községi segélyezésére vonatkozólag és körvonalozza a szüneteket egyházi ünnepeken az állami elemi iskolákban. A tanítói javadalmi jegyzőkönyvek felvétele tárgyában hozott miniszteri rendelet után nem feledezik meg a gazdasági dolgokról sem. Felhívja a papság figyelmét a selyemtenyészés felkarolására. Végül közzéteszi az idei tavaszi és őszi zsinatvizsgák idejét.

— **Tanári kongresszus.** Az iskolák hűsvéti szünetjének végén közfigyelmet érdemlő tanügyi események színhelye lesz Gyulafehérvár, mert itt fogja tartani közgyűlést az erdélyi róm. kath. státus középiskolaiban működő tanárok egyesülete. A választmány most foglalkozott a kongresszus ügyével és nem találta alkalmasnak, hogy hűsvét másodnapján legyen a gyűlés, mert akkor sok résztvevőnek a hűsvéti főünnepen kellene utazniok, tehát hűsvét utáni szerdára határozták el a közgyűlést és ez ügyben fölterjesztést tesznek a főhatósághoz. Tájékoztatót szerezve a jelentkezésekről, a következőkben állapították meg a kongresszus tárgysorozatát: 1. Péter János dr.: A helyi tanterv; 2. Biró Lajos: Helyi nagyjaink és irodalmi oktatásunk; 3. Gyárfás J. Tihamér dr.: A latin olvasmányokról; 4. Horváth Cyrill: A figyelem és figyelmetlenség; 5. Tersztyánszky Sándor: a) A fizikai gyakorlatokról, továbbá b). A 45 perces előadásról; 6. Embéry Árpád: Rólunk; 7. A főhatóság a következő kérdések közgyűlési tárgyalását kívánja: a) Az ellenőrző értekezleten való eljárás, tárgyalja: Tamás Albert szekelyudvarhelyi igazgató; b). A nagyszabani tankerület igazgatóinak II. értekezletére fölvetett jegyzőkönyvek ismertetése; Kolozsvári Sillye Béla; c). A tanulmányi kirándulások: Buják Domokos; d). A cellőves és a katonai gyakorlatok: Riszner Ödön. Előterjesztendő volna még: Beszámolás a matematikai reformbizottság szellemében való tanítás eredményéről. Indítványt eddig csak Tersztyánszky Sándor jelentett be: a tanszermúzeumokról. Ezen előleges tárgysorozatból is látszik, hogy milyen változatosnak ígérkezik a kongresszus menete.

— **Jóvátett hiba.** A multkori szebeni referándumból az üdvözölő egyletek sorából kimaradt Sepsiszentgyörgy. Pedig ez az egylet táviratozott és Köntzei Benedek személyében képviselőt is küldött. — Aztán referensünk tollhíaból azt írta, hogy „bemutatta a vértőlküli áldozatot“ e helyett: „a vértőlküli áldozatot.“ Ime, a hibákat sietünk jóvá tenni.

— **Adomány.** Üdvös dolog, ha a pénzintézetek évi nyereségüknek kulturális és jótékony célra szánt összegét arra érdemes helyekre tudják eljuttatni: így cselekedett a Gyulafehérvári Takarékpénztár, midőn mult évi nyereségéből 50 K-t a gyulafehérvári róm. kath. főgimnázium szegény tanulókat segélyező egyesületének adományozott. Az intézet tanári testülete f. hó 13-án tartott értekezletéből halás köszönetét nyilvánítja a jótékony pénzintézetnek.

A helybeli Népbank oltáregyletünk pénztárába 45 koronát utalt ki, mely összegért halás köszönetet mond az egylet élöksége.

— **Gyászrovat.** Uglátszik, mar állandóan nyitva kell tartanunk e rovatot. Ismét kidölt egy munkás az Úr szőlőjéből. „A Küküllő kerületi

róm. kath. papság a megrendítő fájdalom érzéssel tudja, hogy a humanus érzelmű főnök és zselusi szeretettel áthatott papstestvér, föltisztelendő csikszentgyörgyi és nagyenyedi Mártonfy Sándor küküllői róm. kath. esperes és szőkefalvi plébános, Kis-Küküllővármegye törvényhatósági bizottsági tagja, életének 49-dik, áldozópapságának 24-dik évében f. évi március 10-én reggel 5 órakor szívzselhűdésben az Úrban váratlanul elhunyt. Megszűnt dobogni a hittel teljes szívvel, elszállott az Isten hirdető és szerető lélek, kinek az Úr dicsérete és az Anyaszentegyház boldogsága volt a legszentebb eszménye. Hült tetteit f. évi március 12-én (vasárnap) d. u. 3 órakor kísérték ki a szőkefalvi temetőbe. Az engesztelő szent miseáldozat f. évi március 13-án d. e. 9 órakor tartották meg. Emléke legyen áldott, nyugalma legyen zavartalan! Szőkefalva, 1911. évi március 10-én. Az örök világosság fényeskedjen neki!

Dr. Filep Sándor kórházi főorvos f. hó 11-én Csikszereán elhunyt.

— **Márc. 15-iki ünnepek.** A csiksomlyói róm. kath. tanítóképző önképzőkör márc. hó 15-én sikerült ünnepséget rendezett. Ünnepséget előtt az ifjuság szentmisét hallgatott. Csikszereda város közönsége 1848. március Idusának évfordulója alkalmából márc. 15-én ünnepséget rendezett. A Himnusz elnéklése után Szász Lajos vm. főjegyző mondott megnyitó beszédet. Az ünnepi beszédet dr. Szekeres József plébános mondta. A műsort két énekszám és két szavaltat egészítette ki. Ünnepséget előtt a r. kath. plébánia-templomban ünnepi szentmise volt. A műsort Erkel Hunyadi nyitánya vezette be. A megnyitó beszédet Györffy Ignác, az ünnepi beszédet pedig Fehér Dezső mondta. Több ének- és zenészmán sikerült előadása, meg három szavaltat emelte az ünnepséget sikerét.

A csiksomlyói r. kath. főgimn. ifjusági Önképzőkör a márciusi események emléket március hó 15-én változatos műsor keretében ünnepelte meg.

Marosvásárhelyi róm. kath. főgimnázium Vörösmarthy önképzőkör 1911. március 15-én délután 5 órakor az intézet tornatermében hazafias emlékünnepet rendezett. Önkénytes adományokat az önképzőkör sejt pénztára javára fordítja.

A kézdívásárhelyi róm. kath. főgimnázium „Zágoni Mikes Kelemen“ önképzőkör 1911. március hó 15-én délelőtt 10 órakor az intézet tornacsarnokában hazafias ünnepet rendezett. Önkénytes adományokat a zongoraalap javára fordítja.

— **A zalatnai oltáregyesület** f. hó 5-én tartotta évi rendes közgyűlést a következő programmal: 1. A gyűlés megnyitása az elnök által. 2. „Ave Mária“ Hoóstól 2 szólamra, előadták a polg. iskola növendékei. 3. Titkári és pénztári jelentés. 4. „Krisztus jegyese“ szavaltá Krausz Elma 5. „Bizalom Máriaiban“ 2 szólamú ének, a polg. iskola növendékei. 6. „Egyleti kötelmeink“ szabadon előadta az igazgató. 7. Ének Jézus Szívéhez 2 szólamra, előadták a növendékek. 8. „Negyven vértanú“ szavaltá Lázár Luiza. 9. Folyó ügyek tárgyalása. 10. „Hozzad fohászodunk“ ének, előadták a növendékek. . . . Hogy mennyire bevált a gyűléseknek egy kis programmal való füzerezése, bizonyítja a résztvevők nagy száma, kik közül többen jelentkeztek a gyűlés végén belépésre. Sajátságos, hogy éppen az oltáregyesülettel szemben áll fenn a közöny és idegenkedés, míg más egyesületek gomba módra szaporodnak, bár hirdesék a szószekről, apostolkodjanak lelkes egyesületi tagok, az előtételt, téves fogalmakat el-

osztatni még mindig nem sikerült. Valóban a tagoknak buzgó- és minden tekintetben példaadó működése birna csak megakadályozni a konkolyhíntők munkáját. A folyó ügyek során eltávozott, szeretett alelnökünk: Orosz Jánosné helyébe, ki nemcsak tevékeny, buzgó, de áldozatos tisztviselője volt egyesületünknek — egyhangulag — Mihálovitch Gyulánét választotta meg.

— **Hangverseny Kolozsváron.** A „Kolozs-Szent Imre Dalkör“ f. hó 5-én d. e. 11 órakor tartotta meg első bemutatkozó hangversenyét az Urania új színpadán. A program, amellyel ez az új egyetemi énekkar a nyilvánosság elé lépett, a következő volt. A hét programpontról közül a dalkör harmat adott. A legelső pont a jellege volt, amelyet Csérgő Tamás dalköri tag írt és Zsigmond Ferenc karnagy zenésített meg. Ezután a Hoppe Rezső „Magyar dalegyvelegjét“ énekelte a dalkör; majd a „Grand Caféban“ t. Révítől és befejezésül Kjerulf „Hardangeri nasztú“ című klasszikus, híres darabját. A dalkör kebelében egy férfi négyes is alakult és ez szintén most lépett először a nyilvánosság elé. A férfinegyes tagjai: Rácz Zoltán, Nagy Géza, Nagy Dezső, és Papp Béla. Előadták a Zsigmond Ferenc „Kolozsvári Nótáit“, Losovy Mihály „Vadászkarát“ és az „Ifjú a patakánál“ című darabot Szöllősi-től. Öszinte, lelkes tapsokat aratott mind a dalkör, mind a férfinegyes. A hangverseny zenészmán Kouba Paula és Kauer Elle szolgáltatták, Kouba Paula hegedűn játszott: előadta zongora kíséret mellett Bleriot: „Scène de Ballet“-jét olyan virtuozitással és könnyedséggel, hogy pillanatra lázba hozta a nem nagy számú, de hozzáértő közönséget és a felharsogó tapsviharra még egyszer színpadra hozza a hegedűt, s újból gyönyörködtette a közönséget művészi játékával. Kauer Elle zongorajátékával keltett lelkes tapsokat. Nemes ambíciójú vállalkozás volt a „K. Sz. I. E.“ tagjaitól, hogy dalkör alakítására vállalkoztak. A dalkörben az adminisztratív teendőket az agilis titkár, Nagy Rezső végzi, de a dalkör tulajdonképeni lelke a dalkör önzetlen lelkű karnagy, Zsigmond Ferenc, aki teljes szakavatottsággal és a dalkör tagjait is megszálló lelkesedéssel teljesíti az önzetlenül elvállalt karnagy teendőket. Köszönet érte! És most Kolozsvár közönségén a sor, hogy ezt az ifjú énekkart pártolja és adjon alkalmat arra, hogy a fellebbant nemes ambíció szép, nemes tettekre lelkesítse a nemes ifjakat.

— **Marosludasi újságok.** Szentóra Mult héten kedd napján a gyertyák vörös lángjaitól kivilágított templomunkban, a legújabb ajátosságon jelentünk meg a szent-órán. Mindnyáján érdeklődéssel és azon kérdő gondolattal vártuk, hogy igazán oly szép, oly vonzó ezen óra, mint írják és kirdetik? A templom megtelt közönséggel, sokan voltak a más vallásúak közül, a telepek egyrésze is bejött. Az ajátosság megkezdődik, elmélkedünk az Oltárszentségről. A halk csöndet, a lélek fölfrissítő perceit, a szentbeszéd szavai szakítják meg. A bűnbánó lélek egyik ismertető jeleröl a megbocsátásról szól lelkipásztorunk. Isten megboacsátott — mi is megboacsátunk! A történetekkel megvilágított beszédnek megértjük morálját. Újra halk csönd. . . . A lélek gondolataiba élesen vegyülnek ezen szavak: megbocsátunk! . . . És mintha éreznök mennyei Atyánk bocsánatát az orgona és a gyermekének hangjain felénk szállani. . . . A kedves ajátosságnak folytatását reméljük.

Előkészítő ajátosság. Nagy-hét előtt a marosvásárhelyi szt. Ferenc rendi

atyák szíves közreműködésével lelki furdöre készülünk a megváltás tragikus napjainak és a húsvét dicső szent örömének méltó átérzéseért. Az Úr Jézus jósa árrással el szünetelt ezen várt szent érzések teljes erejével.

— **Új pénzintézet Kolozsvárt.** Kolozsvárt egy felmilió korona alaptőkével új pénzintézet van alakulóban. Az alapítók élén báró Feilitsh Artur áll.

— **Úszó kápolna.** A La-Croix-ban olvasuk, hogy Wienben a dunagőzhajózási társaság Freudenu kikötőjében nagyszámú hajós telet, ezeknek és családjaiknak egy hajót rendeztek be állandó kápolnának. Itt hallgatnak vasár- és ünnepnap misét. A gyermekek első áldozásán az érsek is jelen szokott lenni. Mindenesetre praktikus megoldása a keresztény élet követelményének.

— **Milyen idő lesz márciusban?** A meteorológusok szerint március 14-ig hideg, ködös, viharos és eszaki nyugati szelek mellett esős és havas időt várhatunk, 14-től enyhe és változó idő áll be; 25-től a hónap végéig szintén enyhe lesz az időjárás, de sok szellő.

— **Tisztelt olvasóinknak** szolgálatot véltünk tenni, ha az országban mindenütt híresnek ismert Küküllőmenti Első Szőlőoltványtelepre — tulajdonos Caspari Frigyes, Medgyes, Nagy-küküllőmegye — hívjuk fel figyelmet, mely azokat is jól és lelkiismeretesen szolgálja ki, akik a szőlőfajok ismeretében semmi tapasztalattal nem bírnak a cég jó hírneve szavatol arról, hogy általa mindenki teljes megelégedésére lesz kiszolgálva.

— **Színházi dolgokról** s a városi március 15-iki ünnepélyről a jövő számunkban lesz szó.

— **Pályázat vak gyermekek részére.** A vakok kolozsvári államilag segélyezett orsz. intézetében a jövő 1911—1912-iki tanévre valóságos és nemzetiiségre való tekintet nélkül 15—16 vak fiú- és leánygyermek felvételt nyújt. Felvételtnek oly 8—14 éves vak fiúk, kik vakságon kívül más testi vagy szellemi fogyatkozásban nem szenvednek. E tanévben több alapítványi hely üresedik meg s ezeket az alapítványi helyeket oly szegény szülők vak gyermekei nyerhetik el, kik szegénységüket szegénységbizonyítvánnyal igazolni tudják. Kérvények május hó végéig a Vakok kolozsvári áll. segélyezett orsz. intézetét igazgatóságához nyújtandók be. Bővebb felvilágosítással az intézet igazgatósága bárkinek szolgál.

— **Herstellt, finánc volt!** Aki valaha szolgálta a hazát, jól ismeri a híres katonai szállóigét, amit ide tettünk e sorok elébe s amit ma is jóízű humorral emlegetnek, immár megőszült apáink. Gyakran megtörténik, hogy a katona sötétben, ködben fináncal találkozik. A pénzügyőrnek fel van már gyűrve a gallérja, az oldalán esőőrök a kard. Könnyen megesik, hogy a derék huszár vagy bakagyerek tisztnek nézi, s amint illik hát feszesen szalutál. Csak később veszi észre a tévedést, amit Isten tudja miért, valami iszonytató szegénynek tart a katona. Ilyenkor aztán keservesen kaparja meg az üstökét és imigy korrigálja a hibát:

— **Herstellt, finánc volt!**

Nos, ma már ott vagyunk, hogy nincs mit szégyenkezni, mert az új forsrift szerint tisztelés jár a pénzügyőrnek. A pénzügyminiszter rendelete előírja fináncoknak a katonasággal szemben való kölcsönös tiszteletadást. A pénzügyőr tehát szalutálni fog a katonáknak s legközelebb a hadsereg is megkapja a paragraffot, amely szerint — ő léleszen a fogaknak keserves esikorgása — a katona is tiszteleg a fináncnak. Azt persze senki sem tilthatja meg, hogy a katona majd ne gondolja a jövőben, amit eddig nyíltan kifejeztetett.

— **A kis bohém.** A Nemzeti Színház egy kedvelt művészenek van egy tíz éves fia; a legötletesebb gyerek a színészvilágban. Egy nap délután lesiet a fűszereshez, akit jól ismert s akinek velük egy házban van az üzlete, elővesz a zsebéből egy cédulát és rendel:

— **Kérek 11 és fél kilogramm kávét, fontját 2 korona 75 fillérért.**

A fűszeres maga szolgálja ki apró barátját.

— **Aztán kérek 17 csomag gyertyát, csomagját egy korona ötvenért.**

— **Hát még fiaeszköt? —** mondja a fűszeres.

— **Négy és fél kiló cukrot a 85 filléresből.**

Azt is kimerik neki.

— **Ja, majd elfelejtettem.** Huszonnyolc liter petróleumot is kérek, literjét ötvenötért. No, más nem kell.

Mialatt a segéd a holmik csomagolásával van elfoglalva, a fűszeres felírja egy papírosra, mennyit tesz ki a rendelés összesen és megkérdi a fiúcskát:

— **Ez szokatlanul nagy összeg. Küldött a mama pénzt, vagy irjam be könyvbe?**

Mire a fiú így felelt:

— **A mamának ehhez semmi köze.** Ez az egész az én szántani feladványom és egyedül nem tudtam volna megcsinálni.

— **Hirdetmény.** A nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszter az 13453—1911. számú rendeletével Szamosújvár sz. kir. város részére a f. évi márc. 22, 23. és 24. napjára országos állat- és kirakó pótvásárt engedélyezett. Ezt azzal a hozzáadással teszem közzé, hogy a jelzett napokon tartandó állatvásárra az összes egyiptájú és hasított körmű állatok akadálytalanul felhajthatók. Városi rendőrkapitányság. Szamosújvár, 1911. évi március hó 4-én. Dr. Kulesár rendőrkapitány.

— **Gyűjtés templomokra.** Két gyűjtő-ívet kaptunk egyszerre. Nagyilondán (Szolnok Doboka m.) Huszár Ádám lelkész fiálisa 120 magyarajkú híve számára kis templomot akar építeni. — **V a j d a h u n y a d o n,** ezen a történelmi nevezetességű helyen sz. Ferenc fiai építenek templomot. Ki-ki járuljon e szép célhoz adományaival. A szerkesztőség a meleg ajánlaton kívül többet nem tehet.

— **Köszönet.** A kiskapusi oltáregylet köszönetet mond a segesvári oltáregyesületnek az ajándékozott díszes ünnepi vörös mise mondó ruháért és annak teljes felszereléséért.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* **Ha élvezni akarja az életet akkor rendelje meg az Életet,** melynek 11-ik száma gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Kiemeljük belőle a Vasárnapi levelet, Krudy Gyula elbeszélését, Erdős Renée novelláját, Kárpáti Aurél jegyzeteit és Maeterlinck Kék madár című mesejátékának az ismertetését, Bertolus versét és egy Hoffmenschal költeményfordítást, végül Janeiro szelleges csevegését és a regényfolytatást. A többi rovat is eleven, változatos és tartalmas, az illusztrációk pedig elsőrangúak és frissek. Az Élet szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VII. Danjanich u. 50.

* **Csupa honfűl sziv** és lelkesedés csillog elő ezen számból. Találókban és gyermeki szivhez férközőbben nem lehet beállítani a március 15-iki nagy ünnepet, mint a hazafias érzés fejlesztője, melengetője a Kis Pajtás. Címkepen Kossuth Lajos legendás alakja a mint az országgyűléstől pénzt és ujjoncot kér.

— **Báthory Gábor:** március 15. címmel lendületes versben emlékezik meg a nagy napról. — **Nagy Zoltán:** Boldizsár bácsija korhü emlékezés a szabadság hajnalhasadásából. — **Tüzes parázs.** — **Lenke** a kis békeapostol megható szép történetek. — **Kitűnő kis pajtások** arcképe. — 1848-iki képek. — **Arany ABC.** — **Aranykalácsok.** — **Egyről-másról.** — **Játék.** — **Mulattató.** — **Tudomány-cseppek.** — **Rejtvények** stb. egészítik ki a tartalmas számot. **Februártól júliusig** 4 kor. Cím: Kis Pajtás VII. Budapest Thököly-út 16. Mutatványt is küldenek.

KISSÁRMÁSON

felbuggyant a földgáz. Márc. 10-re összejöttek tehát sok nagy úri emberek a kolozsvári városházban, hogy tanácskozzanak, mit kelljen tenni azzal a gázzal.

Szvaecsin a Gáza a város polgármestere megnyitotta a hatalmas méretű gyűlést, felolvasta a Sztényi J. levelet, ki a pénzügyminiszter meghatalmazásából jelenti, hogy a földgáz elsősorban Erdély gazdasági érdekeit fogja szolgálni s miután itt mindent kielégítettek, csak a fölösleget viszik Budapestre.

Erre megalakult az elnökség. A Fekete Nagy Béla h. polgármester indítványára előknek megválasztották Béli Ákos gróf t. tanácsost, társelnökül Jósika Gábor bárót és Sándor János nyug. államtitkárt, alelnökök lettek Bánffy Miklós gróf, Barcsay Domokos és Szvaecsin a Géza.

Béli Ákos gróf elnök köszönetet mond a bizalomért. Még a napirend előtt Sándor János szól a már ismeretes miniszteri nyilatkozatról és hozzáfűzi, hogy a miniszter valamennyi erdélyi képviselő előtt nyilatkozott, mire lelkes köszönetet mondtak a pénzügyminiszternek.

Érdekes és élenk eszmecserek következtek. Szádeczky Gyula dr. egyetemi tanár a földgáz geológiai alakulását, képződését ismertette, de mikor arra a kijelentésre jutott, hogy 100,000 (mond százezer) kor. gáz illan el a levegőben naponta, Heltai Ferenc oklándi képviselő sietett kiigazítani a véleményét és négyezeröttszáz korona értékű gazparlásra szorított. Természetesen Szádeczky dr. nem maradt adós és azzal a frappáns kifejezéssel, hogy: „Ez koldusnak való érték”, határozottan fenntartja a véleményét. A közhangulat neki adott igazat.

Cholnoky Jenő egyetemi tanár erősen határozott szavakkal kelt Erdély iparának védelmére és különösen hangsúlyozta, hogy a földgáz elsősorban a kisipar érdekében kell felhasználni.

A sármási furások vezetője, Böhm Ferenc főmérnök a Heltai javára szól és beszámol, hogy a földgáz mennyiségének megállapításához szükséges furások még nem történtek meg. Terv szerint legközelebb tíz helyen fognak hozzá a furásokhoz.

Felszólltak: Szentkirályi Ákos, közgazdasági előadó, Sándor János, majd Hoor-Tempis Mór műegyetemi tanár és Pfeiffer Ignác műeg. tanár, kik mindannyian a mielőbbi értékesítést sürgették és hangsúlyozták, hogy iparvállalatok létesítése előtt a gázmennyiséget kell ismerni. — Schuller Rezső orsz. képviselő jónak látja, hogy a nagyobb erdélyi városok közelében is kutassanak a földgáz után.

Kis meglepetést okozott a Heltai Ferenc újabb kijelentése, hogy Budapest

nem nagyon vágyik a kissármási kincs után és így a közös távvezeték híján Kolozsvárra se megy el egyhamar.

Bánffy Miklós gróf kiemelte végül, hogy Erdély érdekeit megfogják védelmezni és a mi gyöngye iparunké az első szó. Szóval, még jó darabig foszlik a gáz Kissármáson, míg állami segítséggel befogják a kutak száját.

Ebéd után a vasut dolgát tárgyalták meg. Váczi István államv. felügyelő, Gere Kálmán műszaki tanácsos és Gáman József kamarai titkár más és más szempontból mind a vasut szakésségét bizonyították. Sőt a gazdasági érdekek mellett Kenéz Béla egyetemi tanár még a nemzeti szempontot is felveszi. — A sok hozzászólás után Sándor János hangszóly az új vonalak letesítését. Ilyen volna Marosvásárhely felé, innen a székeleyen át Ágostonfalva felé. Nagyon fontos az alvinc-vöröstoronyi vonalak Románia felé való becsatlakozása. A kormány akarja a jót, föl kell tehát kerekedni. Az egyes városok képviselői, polgármesterei annyi érdeket hoztak még fel, annyi hiányt emlegettek, hogy azt egyhamar nehéz lesz beteljesíteni.

Hiába, századok mulasztása van mögöttünk minden téren.

TAN- ÉS NEVELÉSÜGY.

A katolikus tanítóság mozgalma.

Élénk érdeklődéssel kísértem a katolikus tanítóság mozgalmait, melyek mindenüvé az élet és életjeladás örvendetes jeleit viszik szét. A IV. egyetemes kath. nagygyűlés körvonalai már előre sejtetik, hogy ennek tárgyalásai méltok lesznek az eddigi nagygyűlésekhez. Időközben sok fontos kérdés torlodott össze, úgy a kath. népiskola és nemzeti népoktatás szellemi kérdései, mint a népiskola személyzetének méltányos és mindenemű iskolánál egyforma elátása szempontjából.

A IV. egyetemes kath. tanítói gyűlés lesz hivatva, hogy ezen kérdésekben tájékozatosan, útbaigazítson, vezéreljen.

Az egyetemes gyűlések gondolkozásra készítnek, hogy melyek azon terei a nevelésnek, melyek paragon hevernek vagy amelyeken hanyatlás mutatkozik. Amott új eszközökről, új utakról történik gondoskodás, hogy a nemzeti élet minden elrejtett darabka területe művelés alá kerüljön, emitt arra törekszik, hogy a hanyatlásnak útját állja s virágzó életre ösztökélje a szervezetnek minden porcikáját.

De az egyetemes gyűlés tömegerejének arra is köze kell működnie, hogy megfélemlítse a katolikus iskola ellenségeit. — Minduntalan megújulnak ellenségeink részéről a támadások ősi intézményeink, főleg iskoláink ellen. Most kell tehát megmutatni, hogy a katolikus tanítóság rendületlenül ragaszkodik ezen iskolákhoz és bátran szemébe néz ellenségeinek és megvédelmezi a hadállásokat.

Együttal azonban azt is ki kell mutatnia tanítóságunk egyetemének, hogy nemcsak azokkal foglal el ellenkező állást, akik iskoláink ellen támadnak, hanem azok ellen is, akik a társadalmi rend és annak keresztény szervezete ellen törnek.

Ezen eszményi célok mellett jobb idők elkövetkezésének jele, hogy a katolikus tanítók Országos Bizottsági szociális szakosztályt alkotott kebelében, melynek tagja lehet minden keresztény tanfőú, akit az ügyvezető bizottság a szakosztály kebelébe fölvesz.

A keresztény szociális szakosztály működése a keresztény és hazafias szellemű köznevelés és oktatás szociális vonatkozású feladatainak tudományos művelésére, a tanítók anyagi érdekeit érintő mindennemű kérdésnek munkálására terjed ki. Felőli a beteg és elaggott

tanítóknak és hozzátartozóiknak segítségét. A szociális szakosztály kiterjeszti működési körét az iskolán kívüli népoktatásra, ezen cél kivételében keresztény ifjúsági egyesületeket és továbbképző tanfolyamokat szervez.

Ezek a magasztos célok minden katolikus tanító közreműködését kívánják és arra számíthatnak is.

A kath. tanítóság a szociális eszmenek homlokterbe nyomulása után maga is sok üdvös társadalmi munkát vállalt magára. Azonban önmagáról jórészt megfeledkezett. Ideje, hogy a nemzeti társadalom, főleg a falú népének felkarolása gazdasági előbbrevitele mellett magáról is gondoskodjék.

A harmadik örvendetes mozzanat a kath. népoktatásügy terén a keresztény tanítók országos egyesületének megalakulása. A feljebbiekhez hasonló céllal indult utjára ezen fiatal egyesület. Egy taborba akarja tömöríteni az ország keresztény tanítóit és tanítóegyesületeit. Az iskola vallásérkölesi irányának megvédelmezése és a keresztény tanítói kar egyetemes érdekeit érvényesítése van zászlójára írva.

Megjelent ezen új egyesületnek lapja is a „Keresztény Tanító“, mely ezután minden hó 10-én és 25-én beköszönt a tagokhoz. (Szerkesztőség Budapest, I. Marvány u. 31. sz.) Élénken megirt cikkek és tájékoztató világosítanak fel az egyesület jövőnd munkásságáról és céljairól.

Mindezek a mozgalmak élénken hirdetik, hogy a kath. tanítóságban rejtő erő felébredt és működni akar. Rajta legyünk, hogy a munkából a ránk eső részt mi is kivegyük.

N y i l t t é r .*)

Nyilatkozat.

A Közművelődés legutóbbi számában a papi nyugdíjrendezéséről szóló bírálatban, a 14. §-hoz fűzött észrevétel kapcsán hivatkozás történik csekélyesemre a következő szavakkal: „Itt van pl. a nagysinki póp, ha itt is szélnek eresztik, Kalocsán sem kap semmit, munkaképesség esetére mi történjek vele? . . . stb.

Mindenesetre méltányolni kell a cikkíró szíves jóindulatát, ki az új nyugdíjszabályzat keretében oly kivételes helyzetben levő egyénekre is ki akarja terjeszteni gondoskodását, mint amilyen én vagyok: mindazáltal a hivatkozott észrevétel megjegyzés nélkül nem hagyhatom, mivel rám nézve könnyen kellemetlen félreértés támadhat belőle.

Ha valakit „szélnek eresztünk“, ezzel azt mondjuk, hogy az illetőt leraztuk nyakunkról, őt oly módon tavolítottuk el körünkől, hogy minden összeköttetést megszakítottunk vele. A szélnek eresztés fogalma tehát határos az elcsapás képzetével.

En természetesen nem ilyen körülmények közt jöttem el Kalocsáról. A főgyházmegyével szemben egyházi jogi állásom ma is ugyanaz, mint fölszenteltetésem alkalmával. A kalocsai egyházmegyének ma is tagja vagyok, csak úgy, mintha ott szolgálnék. Az érseki hatóság szintén tartja és dokumentálja a velem való vinkuláris összeköttetést az által, hogy összes hivatalos kiadványait nekem rendszeresen megküldi. A jelenlegi káptalani helynök, Kleiner Lajos prelátus öméltsósága pedig az ősszel fölszólított, jobban mondva ajánlotta, hogy térjek vissza a kalocsai megyébe; a visszatérésre azonban egészségem gyenge állapotára való tekintettel nem határozhattam el magamat. Azon körülmény u. i., hogy kalocsai pap létebre Erdélyben szolgálok, egészségi okokból leli a magyarorszáti. Sok orvostanár, legutóbb 1910. nov. havában Purjesz tanár kijelentette, hogy betegsésemnek csak egy orvossága, egyetlen enyhítő szere van: a mennél magasabb helyen való tartózkodás. A kalocsai megye tudvalevőleg az Alföldön terül el, ott tehát hiába kerestem magaslati helyet, kénytelen voltam vagy Felső Magyarországra vagy Erdélybe húzódnom. Kalocsán fiatalabb koromra való tekintettel nem akartam nyugdíjazni, Erdélyben pedig épp betegségem miatt nem vettem föl a megye kötelekibe. Ilyenförmán rám nézve különös helyzet alakult ki: megmaradtam

*) A felelősség a beküldőé. (Szerk.)

kalocsai papnak, de Erdélyben szolgálok. E modus vivendi több előnyvel jár. Előnyös a kalocsai egyházmegyére, mint ez magától értetődik: semmiféle kockázattal sem jár az erdélyi püspöki megyére nézve, mert itt csak azt kapom, amiért megiszolgáló, munkaképtelenség esetén pedig a rólam való gondoskodás Kalocsát terhel; hasznosul jár végül rám nézve is, mert így nem kell a nyugdíjas pap sivár életét élni és a drága időt teljesen dologtalanul tölteni.

A főszempont természetesen az, hogy Kalocsán a szolgálat képtelenségem esetén beálló kötelezettséget teljes mértékben feunáll, és bizonyos vagyok benne, hogy Kalocsa gondoskodni is fog rólam, ha kell. E részben tehát tisztában volnék. A félelmes „koldustársnyától“ nem kell tartani.

Nekem csak az nem megy a fejembe, miért kell itt a nyugdíjra lekövetnem, (mióta itt vagyok, az erdélyi nyugdíjalapha pontosan befizettem a nyugdíjilletéket), ha nyugdíjjogosultságot már ab ovo kizárjak? Itt fizetek, mert muszáj, de nyugdíjat sohasem kapok, mert nem tartozom az egyházmegye kötelekibe. Az egész nyugdíjintézmény a do ut des elemi elvön nyugszik; aki fizet, az kap, aki nem fizet, az nem kap: jómagam fizetek, de nem kapok.

Enyit óhajtottam megjegyezni a kérdéses cikkre nézve. Tudom, hogy a cikkíró távol áll attól a felfogástól, amelynek én a „szélnek eresztés“ kitétellel szemben kifejezést adtam, ennek dacára. Mint fent érintettem, az esetleges félreértések elkerülése végett jónak láttam nyilatkozni.

Nagysink, 1911. március 12.

Nagy István,
adm.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Novicum. No már ilyen t, így nem lehet közölni; nem akarunk becsületsértést pört nyakunkba venni. Ilyen alkalomkor mindig „zög a nép“ — de majd lecsillapodik. Papirkosárba került.

Marcus Idus. Köszönet a jóakarattért, de ez kissé elnyújtott. Jobbat kérünk ennél.

Szamosújvár. Megjött, rákerül a sor, kissé hosszú. Köszönet.

F. Z. Megjött mind a kettő, átadtam a rovatvezetőnek, mely jó levegő lehet arra: olyan kellemes, egészséges tollforgató levegő.

Néhány szó . . . Ujat nem mond, az ügyet egy cseppet sem viszi előre ezért — bocsánat — nem közöljük. Jobbat kérünk.

Tanus Jeremiás viselt dolgai. Kedves soriba ez írja: „ez csak impulzus akarja lenni a fiatal pályatársaimra, hogy azok is serkenjenek és irjanak . . .“ Megszívelelő nagyon; de — s itt jön a szomorú vég — habár sok humor és szellemesség van a dolgozatban, bárhol is szeretünk volna Jeremiásn segíteni csupa személyes vonatkozásai miatt nem közölhetjük. Kegyeskedjék ezt a legközelebbi kedves dolgozataiban tudomásul venni; üdvözlét.

Marosludas. Jegyző. Mäskor is szívesen, de az nem áttérés, hanem megtérés; köszönet. A szomszédba is (O. E. L.) küldjön valamit.

PÁLYAZAT.

A nagykasszoni (Csikm.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetteik. Jövedelme: tisztességes lakás, melléképületeken és kerten kívül, a természetben nyerendő termények legkisebb értékben véve ospora és stólavál együtt 1400 korona. Állami körpötlékigény. Kötelesegei: az iskolaszék által reabizott osztályokat vezetni, ismétlőket oktatni, az iskolás gyermekeket isteni tiszteletre vezetni, rájuk felügyelni és a kántori teendőket plébános utasítása szerint végezni. Pályázati kérvények a róm. kath. plébánia hivatalhoz küldendők április 17-ig, mely napon d. é. 10 órakor a kántori próba, d. u. 3 órakor a választás fog megtartatni. Személyes megjelenés szükséges, utiköltés nem térített meg.

Iskolaszék.

HAZAI IPAR!

ALAPITTATOTT 1770.

Andrásófszky Efraim

műharangöntő Kolozsvárt, Kossuth L.-u. 36. sz.

Ajánlja a főtisztelendő minden felekezeti magas papság, egyházközség és tkts. gondnokságok figyelmébe Erdélyben legnagyobb

harangöntődjét.

Elvállalja minden fajta harang öntését vagy repedt harangok újraöntését és azok becseselését. Ajánlja továbbá az általa feltalált s a birodalom mindkét felében kir. szabadalommal kitüntetett vaskoronás felszerelését felelőség mellett. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesít.

Költségvetéseket kívánatra bérmentve küldök azonnal.

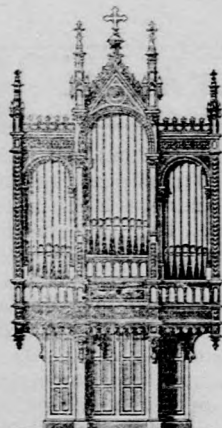
Tisztelettel **Andrásófszky Efraim.**

NARANCS

vörvörös catániai legeslegjobb minőségű öt-kilós postakosárral 2.80 K., eredeti kosárral 100 darabbal 5.20 K., eredeti ládával 180 avagy 150 darabbal 7 K., eredeti ládával 360 avagy 300 darabbal 12 koronaért. **Muskátlanarancs** vérszíró primissimó minőségű szép nagy eredeti ládával 100 avagy 80 darabbal 8 K., eredeti ládával 200 avagy 160 darabbal 12.50 koronaért. **Sarga fajnarancs** messinai mézedes öt-kilós postakosárral 2.50 K., eredeti ládával 180—150 darabbal 5.25 K., eredeti ládával 300 avagy 200 darabbal 10 korona. **Citrom** elsőrendű öt-kilós postakosárral 2.20, eredeti ládával 180 darabbal 5.—, eredeti ládával 360 avagy 300 darabbal 9 K. **Karfiol** csodaszép fehér öt-kilós postakosárral 2.20, tizkilós kosárral 3.60, eredeti kosárral 18 darabbal 4 korona. **Maroni** római konzervált tartós téliári öt-kilós postakosárral 2.60, huszonöt-kilós zsákkal 9 koronaért. **Füge** kiskoszorú idei különként 50 fill. **Szentjánoskenyer** különként 30 fillér. **Arachid** amerikai mogyoró hejas, cukraszok sütemény készítéséhez használják, különként 80 fillérjével, tizkilós vetelnél különként 70 fillér. **Mogyoróbel** levantei kimérve különként 160 fillér. **Datolya** Cablat különként 86 fillér, francia berber datolya kimérve különként 2.20 K. **Malagaszőlő** extra Royaux kimérve különként 2.50, francia hejas mandula különként 2.30 K. **Loucmfüge** primissimó egy es két kilós ládikákban különként 1.30 K. **Cukrozott gyümölcs** bozeni kiváló szép vegyes egykilós ládikával 3.40 K. **Mazsolaszőlő** világos kimérve különként 1.90 koronaért szállítja utánvetellel bérmentetlenül az **Agrumen déli gyümölcs** nagykereskedése Budapesten, Szarka-utca 7. Tessek előnyarjegyzeket kéri friss gyümölcsökről és déli gyümölcsökről.

BODA JOZSEF

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és a m. t. egyháztanács szíves tudomására hozni, miszerint

orgona és harmonium építő műhelyemet

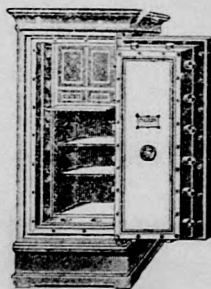
teljesen újonnan rendeztem be, minek utána módomban áll a legnagyobb szabású orgona építését is elvállalni. Bármintemű javításokat és átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközök.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel
Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPÍTVÁ 1898.

ALAPÍTVÁ 1898.

Magyar gyártmány.

Tudvalevő, hogy minden egyháznak tűzmentes szekrényt kell szereznie. Amely egyháznak még eddig nincs tűzmentes szekrénye, forduljon bizalommal :

METEOR

pénzszekrény- és tresorgyárhoz

■■■■ Budapest, VI. Gömb-utca 59. ■■■■

Mintatelep V. Marokkoi-u. 4.,

hol a legegyszerűbbtől a legkomplikáltabb tűz és betörésmentes szekrények kaphatók.

Az Erdélyegyházmezei központi alapítványi pöntár Gyulafehérvár, a Veszprémi püspökség és a Szent-István-Társulat Budapest stb. szállítói.

Árjegyzék díjmentesen küldetik. ■■■■ Telefon 103-71.